

ĐỀ THI THỬ THPT QUỐC GIA MÔN VĂN NĂM 2018
TRƯỜNG ĐH VINH – NGHỆ AN LẦN 3

I. PHÂN ĐỌC HIỂU (3,0 điểm)

Đọc văn bản và thực hiện các yêu cầu sau:

Tuổi trẻ không là khái niệm chỉ một giai đoạn trong đời người, mà chỉ một trạng thái tâm hồn. Tuổi trẻ không nhất thiết phải gắn liền với sức khỏe và vẻ tráng kiện bên ngoài, mà lại gắn với ý chí mạnh mẽ, trí tưởng tượng phong phú, sự mãnh liệt của tình cảm và cảm nhận phần khởi với suối nguồn cuộc sống.

Tuổi trẻ thể hiện ở lòng can đảm chứ không phải tinh nhút nhát, ở sở thích phiêu lưu trải nghiệm hơn là ở sự tìm kiếm an nhàn. Những đức tính đó thường dễ thấy ở những người năm sáu mươi tuổi hơn là ở đa số thanh niên tuổi đôi mươi. Không ai già đi vì tuổi tác, chúng ta chỉ già đi khi để tâm hồn mình héo hon.

Thời gian hình thành tuổi tác, thái độ tạo nên tâm hồn. Năm tháng in hằn những vết nhăn trên da thịt, còn sự thờ ơ với cuộc sống tạo những vết nhăn trong tâm hồn. Lo lắng, sợ hãi, mất lòng tin vào bản thân là những thói xấu hủy hoại tinh thần của chúng ta.

(Trích *Điều kỳ diệu của thái độ sống* - Mac Anderson, tr.68,
NXB Tổng hợp Tp.Hồ Chí Minh, 2017)

Câu 1. Xác định thao tác lập luận chính được sử dụng trong đoạn trích.

Câu 2. Nêu quan niệm của tác giả về tuổi trẻ.

Câu 3. Anh/chị hiểu như thế nào về ý kiến: *Thời gian hình thành tuổi tác, thái độ tạo nên tâm hồn?*

Câu 4. Anh/chị có đồng tình với quan niệm: *Lo lắng, sợ hãi, mất lòng tin vào bản thân là những thói xấu hủy hoại tinh thần của chúng ta?*

II. PHẢN LÀM VĂN (7,0 điểm)

Câu 1 (2,0 điểm)

Từ nội dung phần Đọc - hiểu, anh/chị hãy viết một đoạn văn (khoảng 200 chữ) trình bày suy nghĩ về ý nghĩa của việc chăm sóc “sức khỏe tinh thần” trong đời sống mỗi cá nhân.

Câu 2 (5,0 điểm)

Cảm nhận của anh/chị về chi tiết Mị cắt dây trói cứu A Phủ trong đêm mùa đông ở Hồng Ngài (trích *Vợ chồng A Phủ*, Tô Hoài, *Ngữ văn 12*, tập 2, tr.13, Nxb Giáo dục, 2016). Từ đó, liên hệ chi tiết thị Nở mang bát cháo hành cho Chí Phèo (trích *Chí Phèo*, Nam Cao, *Ngữ văn 11*, tập 1, tr.150, Nxb Giáo dục, 2016) để thấy được nét độc đáo trong cái nhìn, tình cảm của hai tác giả đối với người phụ nữ.

----- Hết -----

Phần	Câu	NỘI DUNG	Điểm
I		ĐỌC HIỂU	3,0
	1	Thao tác lập luận : bình luận.	0,5
	2	- Nêu quan niệm của tác giả về tuổi trẻ: + Là trạng thái tâm hồn + Gắn liền với ý chí mạnh mẽ, trí tưởng tượng phong phú, sự mãnh liệt của tình cảm và cảm nhận phấn khởi với suối nguồn cuộc sống. + Tuổi trẻ thể hiện ở lòng can đảm, ở sở thích phiêu lưu trải nghiệm.	0,25
	3	Nêu sự hiểu biết về ý kiến: Thời gian hình thành tuổi tác, thái độ tạo nên tâm hồn + Thời gian hình thành tuổi tác: theo quy luật cuộc sống, cùng với sự cháy trôi của thời gian con người lớn lên về tuổi tác, già đi về mặt hình thức. + Thái độ tạo nên tâm hồn: Tuổi tác, thời gian không kiến tạo nên thế giới tinh thần chúng ta. Cái tạo nên nó chính là thái độ, tức là những ý nghĩ, tình cảm, là cách nhìn, cách ứng xử, cách lựa chọn lối sống của mỗi cá nhân trong cuộc đời. . Thái độ sống tiêu cực sẽ khiến tâm hồn trở nên già cỗi, tàn lụi. . Ngược lại, thái độ sống tích cực sẽ làm cho tâm hồn trở nên lành mạnh, khỏe khoắn, tràn đầy năng lượng.	0,25
	4	Thí sinh tự do bày tỏ quan điểm. - Đồng tình với quan điểm Lo lắng, sợ hãi, mất lòng tin vào bản thân là những thói xấu hủy hoại tinh thần của chúng ta. - Vì: + Đây là những trạng thái tâm lý tiêu cực. Một khi xuất hiện thường xuyên, trở thành thói quen nó sẽ thao túng, nhấn chìm đời sống tâm hồn ta trong bóng tối, khiến đời sống bên trong ta luôn u ám, tẻ nhạt, rơi vào sự bế tắc, không lối thoát. . Lo lắng sợ hãi khiến ta luôn cảm thấy bất an trước cuộc đời, khiến ta mất đi sức sống, sức trẻ, mất đi niềm vui sống. . Việc mất lòng tin vào bản thân khiến ta không tìm được điểm tựa tinh thần vững chắc, từ đó đánh mất tiềm lực bản thân, luôn trong trạng thái mặc cảm, hoang mang, hoài nghi chính mình. + Tất cả những trạng thái tâm lý đó khiến ta không nhận thức được về giá trị bản thân, về ý nghĩa sự tồn tại của mình, thấy cuộc đời trở nên vô nghĩa, không còn cảm giác hào hứng sống nữa. Đó là lúc ta chết về mặt tinh thần. Cuộc đời còn gì thú vị khi đời sống bên trong bị hủy hoại? + Để tránh cho đời sống tâm hồn không bị hủy hoại chúng ta cần có ý nghĩ, tình cảm, cách nhìn, cách lựa chọn lối sống đúng đắn, tích cực.	1,00
II		LÀM VĂN	
	1	Viết đoạn văn (khoảng 200 chữ) trình bày suy nghĩ của anh/chị về ý nghĩa của việc chăm sóc “sức khỏe tinh thần” trong đời sống của mỗi cá nhân.	2,0
		a. Đảm bảo cấu trúc đoạn văn nghị luận 200 chữ Có đủ các phần mở đoạn, phát triển đoạn, kết đoạn. Mở đoạn nêu được vấn đề, phát triển đoạn triển khai được vấn đề, kết đoạn kết luận được vấn đề.	0,25
		b. Triển khai vấn đề nghị luận thành các luận điểm; vận dụng tốt các thao tác lập luận; kết hợp chặt chẽ giữa lí lẽ và dẫn chứng; rút ra bài học nhận thức và hành động.	1,5

	* Giải thích: chăm sóc “sức khỏe tinh thần” - Là khái niệm dùng để chỉ sự quan tâm, chăm chút đến đời sống tâm hồn bên trong để nó luôn ở trạng thái lành mạnh, khỏe khoắn. - Một tinh thần khỏe mạnh được biểu hiện qua nhiều khía cạnh, chẳng hạn như: lối suy nghĩ tích cực, tự tin, luôn lạc quan, yêu đời; luôn hướng thiện; có những ước mơ, khát vọng chính đáng, đẹp đẽ... - > Việc ta chăm sóc “sức khỏe tinh thần” cho chính mình có ý nghĩa vô cùng quan trọng.	0,25
	* Bàn luận - Vì sao việc chăm sóc “sức khỏe tinh thần” rất quan trọng? + Thể xác và tinh thần là hai mặt song song tồn tại đảm bảo cho sự sống của mỗi con người. Cuộc đời của chúng ta chỉ trở nên tốt đẹp, hạnh phúc khi có sự hài hòa, thống nhất giữa hai yếu tố đó. + Tâm hồn con người không tự nhiên mà có, không tự nhiên khỏe mạnh. Cũng như thể chất, nó cần có sự quan tâm, “chăm sóc” đúng đắn, hợp lí, khoa học. + Ở góc độ nào đó có thể khẳng định: “sức khỏe tinh thần” quyết định sức khỏe thể chất. Khoa học đã chứng minh một tâm hồn khỏe mạnh sẽ đem đến một thân thể tráng kiện, có thể giúp người bệnh chiến thắng, đẩy lùi bệnh tật. + Không chăm sóc tâm hồn để nó “tàn lụi ngay khi sống” là thái độ vô trách nhiệm, vô cảm cần phê phán. Sống như vậy ta tự đánh mất giá trị, tự đẩy mình vào kiếp “sống mòn”, sống một “đời thừa”, vô nghĩa.	0,25
	- Ý nghĩa của việc nhận thức vấn đề: + Giúp ta ý thức được vị trí quan trọng của đời sống tinh thần, tránh bỏ bê nó. + Từ đó, có sự quan tâm, chăm sóc bằng các phương pháp khoa học đúng đắn để tâm hồn luôn “khỏe mạnh”. + Khi có một đời sống tâm hồn “mạnh khỏe” trong một cơ thể cường tráng, chúng ta sẽ làm được rất nhiều điều có ích cho bản thân, gia đình, xã hội; sẽ nhận được sự yêu mến, tôn trọng, sự giúp đỡ nhiệt tình khi cần thiết từ những người xung quanh; có nhiều cơ hội để biến ước mơ thành hiện thực... Cuộc sống vì vậy trở nên vui vẻ, ý nghĩa, đáng sống hơn.	0,25
	- Muốn đời sống tinh thần luôn khỏe mạnh ta cần phải làm gì? + Tránh cung cấp cho nó những “độc tố” trong nghĩ suy, cảm xúc, trong cách nhìn đời sống, như: tránh lo lắng, sợ hãi, mất niềm tin, bi quan, chán nản,...Làm như vậy ta giúp tâm hồn thoát khỏi tình trạng nảy sinh “bệnh tật” bởi những “chúng vi rút” có hại kia hoành hành, xâm lấn. + Cần “bồi bổ” cho nó những “vitamin, khoáng chất” cần thiết, khoa học trong suy nghĩ, tình cảm, trong cách nhìn đời, như: thường trực thái độ tự tin, lạc quan, yêu đời; luôn nhìn nhận mọi việc theo chiều hướng tích cực; sống thuận theo tự nhiên, biết buông xả phiền não Bằng cách đó, tâm hồn ta sẽ luôn tràn đầy sinh lực.	0,25
	- Phản đề: + Quan tâm, chăm sóc đời sống tinh thần không có nghĩa ta bỏ bê thể chất để mặc nó ốm yếu, bệnh tật. + Việc chăm sóc “sức khỏe tinh thần” chỉ trở nên có ý nghĩa, hiệu quả khi kết hợp song song với việc chăm sóc thể chất. ->Thí sinh cần liên hệ với thực tế, dẫn chứng để làm rõ hơn quan điểm, suy nghĩ của mình về vấn đề đang nghị luận.	0,25
	* Rút ra bài học nhận thức và hành động đúng đắn, phù hợp.	0,25
	c. Sáng tạo: có cách diễn đạt sáng tạo, thể hiện suy nghĩ sâu sắc, mới mẻ về vấn đề nghị luận.	0,25
2	Cảm nhận của anh/chị về chi tiết Mị cắt dây trói cứu A Phủ trong đêm mùa	5,0

	+ Mị có những suy nghĩ rất phức tạp: Mị mang nỗi ám ảnh, sợ hãi về chế độ thần quyền "ta là thần dân bà ...chỉ còn đợi ngày rũ xương ở đây thôi"; song song với đó là ý thức về sự bất công, phi lý "người kia việc gì phải chết thế". + Mị nhớ lại đời mình. Mị tưởng tượng A Phủ chạy trốn và Mị bị trôi thay vào cái cọc. "Nghĩ thế trong tình cảnh này làm sao Mị cũng không thấy sợ". + Ý nghĩ đẩy dẫn Mị đến hành động cởi trói cho A Phủ. - Phân tích, đánh giá + Đặc điểm: . Đây là chi tiết bất ngờ: bởi trước đó Mị rất thần nhiên, vô cảm và Mị nghĩ đến cảnh A Phủ bỏ trốn, Mị phải chịu trôi thay. Bất ngờ đến mức chính người trong cuộc cũng không thể hình dung được cho nên sau khi cởi trói cho A Phủ Mị đứng lặng trong bóng tối. . Tuy bất ngờ nhưng hợp lý, lôgic. ~ Hoàn cảnh: Lúc đó chỉ có Mị và A Phủ, thời gian đêm khuya thanh vắng. ~ Chiều sâu tính cách Mị: Mị vốn là cô gái ham sống, yêu đời, tính cách táo bạo, mạnh mẽ; giàu lòng vị tha. + Vai trò, ý nghĩa: ~ Chi tiết làm toát lên vẻ đẹp tâm hồn Mị: . Sức sống tiềm tàng và ý thức phản kháng mãnh liệt; . Giàu lòng nhân ái, biết yêu thương, sẻ chia với người khác. ~ Toát lên giá trị tư tưởng chủ đề của tác phẩm, tài năng nghệ thuật của tác giả.	1.0
	*) Liên hệ với nhân vật thị Nở qua chi tiết thị mang bát cháo hành cho Chí Phèo trong tác phẩm <i>Chí Phèo</i> của Nam Cao để thấy được nét độc đáo trong cái nhìn, tình cảm của hai tác giả đối với người phụ nữ. - Chi tiết thị Nở mang bát cháo hành cho Chí Phèo + Giới thiệu chung: . Vị trí và vai trò: Xuất hiện nửa sau tác phẩm, thể hiện rõ chân dung nhân vật và tư tưởng chủ đề tác phẩm, tài năng tác giả. . Bối cảnh: Sau đêm tình yêu bên bờ sông với Chí Phèo, thị Nở về không chợp mắt được, thấy tội Chí. Thị nghĩ nếu được ăn cháo sẽ ra mồ hôi và nhanh khỏi bệnh. Vì vậy, sáng sớm thị chạy đi tìm hành, tìm gạo để nấu cháo, mang sang cho Chí. + Phân tích, đánh giá: . Trước hết, đây là liều thuốc giải cảm cho trận ốm của Chí sau cơn say. . Đây còn là liều thuốc giải độc cho tâm hồn Chí, đánh thức "điểm Phật" (Hemingway) trong Chí trở dậy sau nhiều năm thảng bị vùi lấp tàn nhẫn. Chí biết vui, biết buồn, biết xúc động, ăn năn; dấy lên khát vọng được yêu thương, những rung động rất nhân bản, nhân tính: "hắn thấy lòng thành trẻ con. Hắn muốn làm nũng với thị như với mẹ"; đặc biệt Chí thấy thêm lương thiện, muốn làm hòa với mọi người...Bát cháo hành của thị Nở đã kéo Chí Phèo thoát ra khỏi bóng tối cuộc đời để bước ra ánh sáng lương tri. . Chi tiết giúp Nam Cao thể hiện được vẻ đẹp tâm hồn khuất lấp của người phụ nữ nông thôn Việt Nam trong xã hội cũ: giàu tình yêu thương. Đó là tình yêu thương mộc mạc, đơn sơ nhưng hiếm hoi của thị Nở giữa làng Vũ Đại đầy định kiến tàn nhẫn. Qua đây, Nam Cao thể hiện được vẻ đẹp của tâm lòng nhân ái, tình thương đáng trân quý giữa đồng loại.	0.75
	- Nét độc đáo trong cái nhìn, tình cảm của hai tác giả đối với người phụ nữ. + Nét tương đồng: . Cả hai tác giả đều giành sự quan tâm tới nữ lao động nghèo, lấy họ làm phương tiện nghệ thuật để khái quát hiện thực đời sống; đều cho nhân vật bằng hành động, tấm lòng mình góp vai trò quan trọng trong việc tạo nên bước ngoặt lớn, có ý nghĩa trong cuộc đời của những người có cảnh ngộ đáng thương.	0.75

	. Đều có "con mắt tình thương" nên phát hiện ra vẻ đẹp tâm hồn của người phụ nữ có thân phận hẩm hiu: giàu lòng nhân ái, biết yêu thương, quan tâm, sẻ chia, giúp đỡ người có cảnh ngộ đáng thương. . Hai nhà văn đều bộc lộ tư tưởng nhân đạo sâu sắc; thể hiện những triết lí nhân sinh đúng đắn. . Đều tài hoa trong việc sáng tạo chi tiết, dùng nó để thể hiện sự thay đổi lớn lao trong cuộc đời nhân vật khác, khắc sâu số phận và tính cách các nhân vật; thúc đẩy cốt truyện phát triển. + Điểm khác biệt: ~ <i>Chi Phèo</i> của Nam Cao: . Khám phá người nông dân dưới ách thống trị của bọn cường hào ác bá trong xã hội nông thôn Việt Nam xưa; ngợi ca thiên tính nữ; thể hiện niềm tin vào vẻ đẹp, bản chất của con người tương như vô giá trị đằng sau vẻ xấu xí, dằn dặt, dờ dỗi... là một tâm hồn thánh thiện, một trái tim rất mực nhân ái; khẳng định sức mạnh kì diệu của tình yêu thương có thể cứu rỗi tâm hồn con người, giúp con người "tách khỏi phần thú" và tiến tới phần người. . Từ góc độ nghệ thuật: chi tiết này tuy giản đơn nhưng rất giàu ý nghĩa, góp phần thúc đẩy cốt truyện phát triển, tăng kịch tính cho câu chuyện thúc đẩy mâu thuẫn giữa giai cấp nông dân và địa chủ lên đến đỉnh điểm. ~ <i>Vợ chồng A Phủ</i> của Tô Hoài: . Khám phá người phụ nữ miền núi dưới ách thống trị độc ác, tàn bạo của cường quyền, thần quyền, của những hủ tục lạc hậu: cuộc sống nghèo khổ, tủi nhục nhưng có vẻ đẹp tâm hồn đáng trân trọng; thể hiện niềm tin vào sức sống tiềm tàng, khả năng đấu tranh của họ; khẳng định quy luật tất yếu của đời sống nhân sinh: tức nước vỡ bờ. . Từ góc độ nghệ thuật chi tiết này có vai trò mở nút chấm dứt xung đột giữa bọn chúa đất phong kiến miền núi với người dân lao động nghèo. Đây là chi tiết mở, khép lại chặng đời khổ ải, tủi nhục của Mị ở Hồng Ngài và mở ra một chặng đường mới của Mị và A Phủ ở Phiêng Sa. Nó đánh dấu một mốc son ý nghĩa trong đời Mị: già từ bóng tối ra ánh sáng, từ "thung lũng đau thương ra cánh đồng vui". + Lí giải sự tương đồng và khác biệt: Do hoàn cảnh sáng tác, cách nhìn hiện thực, tư tưởng, phong cách nghệ thuật...	
	d. Sáng tạo: Có cách diễn đạt sáng tạo, thể hiện suy nghĩ sâu sắc, mới mẻ về vấn đề nghị luận.	0,25
	e. Chính tả, dùng từ, đặt câu: Đảm bảo quy tắc chính tả, dùng từ, đặt câu.	0,25
	ĐIỂM TOÀN BÀI THI : I + II = 10,0 điểm	
1. Do đặc trưng của môn Ngữ văn, bài làm của thí sinh cần được đánh giá tổng quát, tránh đếm ý cho điểm... 2. Chỉ cho điểm tối đa theo thang điểm với những bài viết đáp ứng đầy đủ những yêu cầu đã nêu ở mỗi câu, đồng thời phải chặt chẽ, diễn đạt lưu loát, có cảm xúc. 3. Khuyến khích những bài viết có sáng tạo. Bài viết có thể không giống đáp án, có những ý ngoài đáp án, nhưng phải có căn cứ xác đáng và lí lẽ thuyết phục. 4. Không cho điểm cao đối với những bài chỉ nêu chung chung, sáo rỗng hoặc phần thân bài ở câu nghị luận văn học chỉ viết một đoạn văn. 5. Cản trừ điểm đối với những lỗi về hành văn, ngữ pháp và chính tả.		